

Pregledni rad

UDK: 005.35:005.57:502.131.1 (497.5:4-67EU)

DOI: <https://doi.org/10.32676/n.12.1.4>

KORPORATIVNO IZVJEŠTAVANJE O ODRŽIVOSTI U KONTEKSTU REGULATORNIH PRILAGODBI I PRIJELAZNIH IZUZEĆA

doc. dr. sc. Tomislav Radoš¹

SAŽETAK

Rad analizira razvoj i prilagodbe regulatornog okvira korporativnog izvještavanja o održivosti u Europskoj uniji i Hrvatskoj, s posebnim naglaskom na odgode primjene obveza i prijelazna izuzeća uvedena nakon donošenja Direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti (CSRD). Cilj rada jest ispitati u kojoj mjeri regulatorne izmjene pridonose usklađivanju ciljeva održive tranzicije s potrebom očuvanja konkurentnosti i smanjenja administrativnog opterećenja poduzetnika. U istraživanju se primjenjuju normativna i analitička metoda, uz pregled europskog i nacionalnog zakonodavstva te interpretaciju aktualnih zakonodavnih prijedloga. Rezultati ukazuju na postupno usklađivanje CSRD-a, Europskih standarda za izvještavanje o održivosti i Direktive o dužnoj pažnji za održivo poslovanje, uz jačanje proporcionalnosti i redefiniranje kruga obveznika. Empirijski pokazatelji, uključujući rezultate ESG ratinga za 2025. godinu i ESG akademije u razdoblju od 2022. do 2025. potvrđuju rastuću institucionalizaciju održivosti u poslovnoj praksi. Može se zaključiti kako se izvještavanje o održivosti transformira iz primarno regulatorne obveze u strateški instrument upravljanja rizicima i dugoročnom konkurentnošću.

KLJUČNE RIJEČI: korporativno izvještavanje o održivosti, CSRD, regulatorne prilagodbe, ESG standardi

JEL KLASIFIKACIJA: F18, M38

1. Uvod

ESG (engl. *Environment, Social and Governance*) koncept, iako danas široko prepoznat, nije novost. Njegovi korijeni sežu unatrag sve do industrijske revolucije, kad su prvi napori usmjereni prema boljim radnim uvjetima. Tijekom 20. stoljeća, inicijative koje su zagovarale etičniji pristup poslovanju bile su česte, ali je vrlo često zapravo bila upitna njihova stvarna učinkovitost. Primjerice, „održivost“ je postala mainstream pojam nakon izvješća "Our Common Future" iz 1987. godine (United Nations, 1987.), ali tek je konferencija UN-a (engl. *United Nations Conference on Environment and Development*) 1992. godine u Rio de Janeiru (United Nations, 1992.) dodatno potaknula globalnu raspravu o održivom razvoju.

Naglasak koji se tijekom godina stavlja na važnost održivosti, društvene odgovornosti i etičkog upravljanja tvrtkama svjedoči o sve većem pritisku javnosti i vlada na korporacije no,

¹ Hrvatska gospodarska komora, email: trados@hgk.hr.

© 2026 Tomislav Radoš. This is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0). For more information, see <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>.

prvo sustavno uključivanje ESG principa u korporativnu strategiju datira iz 2004., s UN-ovim izvješćem "Who Cares Wins" (United Nations, 2004.). Međutim, trebalo je gotovo dva desetljeća da ESG izvještavanje postane pravilo, a ne iznimka.

Pitanje održivosti u poslovanju posljednjih je godina zauzelo središnje mjesto u europskim javnim politikama, financijskom sustavu i korporativnom upravljanju. Ono što je do nedavno u velikoj mjeri počivalo na dobrovoljnim inicijativama i preporukama, postupno se razvilo u sveobuhvatan regulatorni okvir kojim se od poduzetnika zahtijeva sustavno izvještavanje o okolišnim, društvenim i upravljačkim aspektima poslovanja.

U tom je kontekstu Europska unija donijela Direktivu o korporativnom izvještavanju o održivosti – CSRD (Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022.) koja je stupila na snagu 5. siječnja 2023. i kojom je značajno proširen opseg obveznika i sadržaj izvještavanja u odnosu na prethodni okvir nefinancijskog izvještavanja. Cilj novog regulatornog pristupa je povećati transparentnost i usporedivost informacija o održivosti, osigurati kvalitetnije donošenje odluka na financijskim tržištima te poduprijeti tranziciju prema održivom i klimatski neutralnom gospodarstvu. Istodobno, ambicioznost i opseg novog okvira otvorili su pitanje njegove provedivosti u praksi, osobito u pogledu administrativnog opterećenja, troškova usklađivanja i kapaciteta poduzetnika. U uvjetima pojačanih gospodarskih i geopolitičkih izazova, uključujući rast troškova energije, promjene u globalnim lancima vrijednosti i jačanje međunarodne konkurencije, sve se snažnije otvorilo pitanje utjecaja regulatornih zahtjeva na konkurentnost gospodarstva Europske unije.

Kao odgovor na te okolnosti, regulatorni okvir izvještavanja o održivosti u posljednje je vrijeme dodatno prilagođen kroz odgode primjene pojedinih obveza i uvođenje prijelaznih izuzeća, s ciljem postizanja veće proporcionalnosti i smanjenja administrativnog opterećenja, osobito za poduzetnike s ograničenim resursima.

Cilj istraživanja je analizirati razvoj i prilagodbu regulatornog okvira korporativnog izvještavanja o održivosti kako bi se sagledali njegovi učinci na poslovno okruženje, te ispitati kakav utjecaj imaju odgode primjene obveza, redefiniranje kruga obveznika i jačanje proporcionalnosti na temeljne ciljeve transparentnosti i održivog financiranja.

Motiv za provedbu istraživanja bio je bolje razumijevanje utjecaja regulatornog okvira korporativnog izvještavanja o održivosti na poslovno okruženje.

Rad se sastoji od 4 dijela. U uvodnom dijelu rada prikazani su predmet istraživanja, ciljevi istraživanja, motiv za provedbu istraživanja, te je opisana struktura rada. U drugom dijelu rada prikazan je i analiziran regulatorni okvir korporativnoga izvještavanja o održivosti - od europskog okvira korporativnog izvještavanja o održivosti, njegovoga prijenosa (transponiranja) u zakonodavstvo Republike Hrvatske, regulatornih prilagodbi i prijelaznih izuzeća, do pregleda njegova daljnjeg razvoja. Treći dio rada prikazuje kako izvještavanje o održivosti, bilo kroz obvezne ili dobrovoljne standarde, može poslužiti i kao strateški alat za jačanje konkurentnosti i otpornosti na dugoročne financijske, okolišne i društvene rizike. U zaključnom dijelu rada prikazan je doprinos provedenog istraživanja, donesena je ocjena rezultata istraživanja, dan je osvrt na ograničenja u provedbi istraživanja te su dane smjernice za buduća istraživanja i preporuke proizišle iz rezultata istraživanja.

2. Regulatorni okvir korporativnog izvještavanja o održivosti

2.1. Europski okvir korporativnog izvještavanja o održivosti

Razvoj ESG izvješćivanja kroz posljednja desetljeća svjedoči o sve većem globalnom priznavanju važnosti održivosti i društveno odgovornog poslovanja. Kako je zapravo ESG postao ono što je danas i kako je izgledala evolucija od dobrovoljnih inicijativa do obveze usklađivanja poslovanja i izvješćivanja u kontekstu ESG-a, prikazano je u nastavku kroz osam ključnih inicijativa i dokumenata koji su utrljali put prema obveznom usklađivanju poslovanja i ESG-u:

1. UN Global Compact. Ova inicijativa je povijesni korak u mobilizaciji tvrtki prema održivosti. Uz usvajanje deset ključnih principa, ovaj pakt je otvorio vrata za globalnu suradnju između tvrtki, nevladinih organizacija i akademske zajednice.
2. Uvođenje ESG-a. Godine 2004., UN Global Compact objavio je dokument "*Who Cares Wins*" i prvi je upotrijebio izraz „ESG“ koji predstavlja transformaciju u načinu na koji se procjenjuju poslovne performanse. S vremenom, ESG je postao univerzalni okvir za ocjenjivanje održivosti i društvene odgovornosti tvrtki.
3. ETS (engl. *Emissions Trading System*) iz 2005. (European Commission, 2026). Ovim sustavom EU je pružila inovativan mehanizam tržišta za smanjenje emisija stakleničkih plinova, potičući tvrtke da aktivno smanjuju svoj ugljični otisak.
4. PRI (engl. *Principles for Responsible Investment*). Godine 2006. predstavljena je ova inicijativa (Principles for Responsible Investment, 2026.) koja je usmjerena prema integraciji ESG faktora u financijske odluke, što potvrđuje rastući trend prepoznavanja važnosti održivog ulaganja.
5. Direktiva 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća (2014-2020). Od Direktive o nefinancijskom izvještavanju, Okvira klimatske i energetske politike do Uredbe o taksonomiji, EU je postavila ambiciozne ciljeve i okvire za održivost, s naglaskom na transparentnost i odgovornost.
6. Ciljevi održivog razvoja UN-a iz 2015. (United Nations, 2026). Definirani ciljevi, koji obuhvaćaju gospodarske, socijalne i okolišne aspekte održivosti, postavili su globalni okvir za sve zemlje kako bi postigle održiviji svijet do 2030. godine.
7. Pariški sporazum o klimi iz 2015. godine (Europsko vijeće, Vijeće Europske unije, 2026.). Ovaj sporazum predstavlja ključni trenutak u globalnom priznanju i djelovanju protiv klimatskih promjena, s 196 zemalja koje su se obavezale smanjiti globalno zagrijavanje.
8. Akcijskim planom o financiranju održivog rasta (Europska komisija, COM (2018) 97 final), Europskim zelenim planom (European Union (COM)2019, 640 final) i EU strategijom za prilagodbu klimatskim promjenama (Vijeće Europske unije, 2021.), EU je dodatno učvrstila svoju ulogu kao lidera u održivim inicijativama.
9. Višegodišnji financijski okvir EU-a iz 2020. (European Commission, 2020.), Plan oporavka i otpornosti (RRF), *REPowerEU* (Europska komisija, COM(2022), 230 final). Ovi dokumenti predstavljaju financijski okvir EU koji je potvrdio posvećenost održivim ciljevima kroz financijske prioritete, uključujući znatan proračun za klimatske inicijative i oporavak od kriza.

S vremenom, ESG je prešao put od dobrovoljne inicijative do zakonske obveze, dokazujući da je održivost sada neodvojivi dio poslovnog svijeta. Sve veći broj tvrtki, ne samo velikih, već i malih i srednjih, bit će uključen u ovu transformaciju, čime se jamči da će održivost,

odgovornost prema očuvanju okoliša te promicanju održivih praksi ostati u središtu globalnog poslovnog diskursa u narednim desetljećima.

Direktiva o korporativnom izvještavanju o održivosti (Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća, 2022) predstavlja temelj novog sustava izvještavanja o održivosti u Europskoj uniji. Njome se znatno proširuje krug poduzetnika obveznika izvještavanja te se uvodi obveza primjene jedinstvenih Europskih standarda za izvještavanje o održivosti - ESRS (Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/2772, 2023.). Objavljeno je ukupno 12 standarda za izvješćivanje o održivosti, a pokrivaju okolišne (E1 – klimatske promjene, E2 – onečišćenje, E3 – voda, E4 – bioraznolikost i E5-cirkularna ekonomija), društvene (S1 – vlastita radna snaga, S2 – radnici u dobavljačkom lancu, S3 – pogođene zajednice, S4 – potrošači i krajnji korisnici) te upravljačke teme (G1 – poslovno ponašanje).

ESRS 1 i ESRS 2 (Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/2772, 2023.) su tzv. horizontalni (engl. *cross-cutting*) i obvezni standardi koji se primjenjuju neovisno o ishodu dvostruke procjene materijalnosti (engl. *double materiality assessment*). Preostalih 10 standarda, poznatih kao tematski standardi koji obuhvaćaju okolišne, društvene i upravljačke aspekte, podložni su evaluaciji materijalnosti.

Posebna novost u odnosu na prethodni regulatorni okvir jest uvođenje koncepta dvostruke značajnosti (materijalnosti), prema kojemu poduzetnici trebaju izvještavati ne samo o utjecajima održivosti na svoje poslovanje već i o vlastitim utjecajima na okoliš i društvo. Time se izvještavanje o održivosti sve snažnije povezuje s upravljanjem rizicima, dugoročnim planiranjem i strateškim odlučivanjem.

Razumijevanje poslovnog modela ključan je preduvjet za provođenje procjene dvostruke značajnosti jer definira kontekst u kojem poduzeće djeluje. Bez jasne slike o tome kako poduzeće stvara vrijednost, koje resurse koristi i s kime surađuje, nije moguće točno identificirati gdje nastaju utjecaji na okoliš i ljude te gdje se kriju financijski rizici i buduće poslovne prilike za poduzeće.

Novi okvir nastoji osigurati veću usporedivost podataka na razini Europske unije, ali istodobno zahtijeva znatne prilagodbe u organizaciji poslovnih procesa, sustavima prikupljanja podataka i internoj ekspertizi poduzetnika.

2.2. Prijenos europskog okvira u zakonodavstvo Republike Hrvatske

Odredbe Direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti prenesene su u zakonodavstvo Republike Hrvatske kroz izmjene Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o računovodstvu koji je stupio na snagu 31. prosinca 2025. (Zakon o računovodstvu, 2025.) i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala (Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o tržištu kapitala, 2025.) koji je stupio na snagu 11. listopada 2025. godine. Predmetnim zakonima propisana je odgoda početka primjene obveze izvještavanja o održivosti za dvije godine za drugi krug (ostali veliki poduzetnici koji nisu obveznici iz prvog kruga) i treći krug (mali i srednji poduzetnici čiji su vrijednosni papiri uvršteni na uređena tržišta Europske unije, male i jednostavne kreditne institucije te vlastita društva za osiguranje i vlastita društva za reosiguranje) obveznika izvještavanja o održivosti.

2.3. Regulatorne prilagodbe i prijelazna izuzeća

Zbog izraženih izazova u provedbi novog okvira korporativnog izvještavanja o održivosti, Europska unija je donijela Direktivu (EU) 2025/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2025. o izmjeni Direktive (EU) 2022/2464, tzv. "stop the clock" direktivu, kojom je odgođena primjena obveze izvještavanja o održivosti za određene skupine obveznika. Navedenom direktivom predviđena je odgoda početka primjene obveze izvještavanja za drugi i treći krug obveznika za razdoblje od dvije godine, čime se osigurava dodatni vremenski okvir za prilagodbu gospodarstva novim regulatornim zahtjevima.

Trenutno se na razini Europske unije čeka formalno odobrenje "Content" prijedloga kojim se predlažu izmjene zahtjeva za izvještavanje o održivosti iz CSRD direktive. Nakon formalnog donošenja i objave u Službenom listu Europske unije, direktiva bi trebala stupiti na snagu dvadesetog dana od objave, a predviđa se dodatno pojednostavljenje zahtjeva te znatno sužavanje broja obveznika izvještavanja o održivosti. Prema predloženom rješenju, obveza izvještavanja odnosila bi se isključivo na poduzetnike koji imaju više od 1.000 zaposlenih i ostvaruju neto prihod veći od 450 milijuna eura.

"Content" prijedlog državama članicama omogućuje da izuzmu dio poduzetnika iz prvog kruga obveznika izvještavanja od obveze izvještavanja o održivosti za poslovne godine koje počinju između 1. siječnja 2025. i 31. prosinca 2026. Dio poduzetnika koji su trenutačno obuhvaćeni prvim krugom obveznika izvještavanja više neće ispunjavati nove kriterije te će, počevši od poslovne godine koja započinje 1. siječnja 2027., ispasti iz područja primjene obveze izvještavanja o održivosti. Upravo zbog izbjegavanja nepotrebnog administrativnog opterećenja, predlaže se njihovo izuzeće od izvještavanja za poslovne godine 2025. i 2026. Procjenjuje se da će se broj obveznika izvještavanja o održivosti na razini Europske unije smanjiti za otprilike 86 %, dok bi se u Republici Hrvatskoj broj obveznika smanjio s oko 500 na približno 20 poduzetnika. Time bi se obveza izvještavanja o održivosti zadržala isključivo za najveće poduzetnike čije poslovanje ima najznačajniji utjecaj na okoliš i gospodarstvo. Kako bi Republika Hrvatska mogla iskoristiti tu mogućnost i pravodobno rasteretiti poduzetnike koji prema novim kriterijima više neće biti obveznici izvještavanja o održivosti, Ministarstvo financija je pokrenulo postupak izmjene Zakona o računovodstvu i Zakona o tržištu kapitala.

2.4. Daljnji razvoj regulatornog okvira

Uz Direktivu o korporativnom izvještavanju o održivosti, na razini Europske unije razvijen je i okvir dužne pažnje za održivo poslovanje, utjelovljen u Direktivi o dužnoj pažnji za održivo poslovanje iz srpnja 2024. godine (Direktiva (EU) 2024/1760, 2024.). Taj je akt donesen u istom zakonodavnom kontekstu kao i CSRD te predstavlja njegov sadržajni pandan, usmjeren na postupanje poduzetnika u odnosu na negativne učinke na ljudska prava i okoliš.

Direktivom se propisuje obveza uspostave mehanizama za utvrđivanje, sprječavanje i ublažavanje stvarnih i potencijalnih negativnih učinaka u vlastitim aktivnostima, društvima kćerima i lancima vrijednosti, uz poseban naglasak na donošenje i provedbu tranzicijskih planova za ublažavanje klimatskih promjena.

Oba zakonodavna akta primjenjuju se u okolnostima pojačanih gospodarskih i geopolitičkih izazova, što je otvorilo pitanje njihova učinka na konkurentnost poduzetnika na jedinstvenom tržištu. Aktualne i najavljene prilagodbe stoga su usmjerene na jačanje njihove međusobne

usklađenosti, pojednostavnjenje zahtjeva i smanjenje administrativnog opterećenja, osobito za manja poduzeća u lancima vrijednosti, uz zadržavanje ciljeva održive tranzicije i pravne predvidivosti regulatornog okvira.

3. Izvještavanje o održivosti kao strateški alat

Unatoč regulatornim prilagodbama i prijelaznim izuzećima, izvještavanje o održivosti dugoročno ostaje sastavni dio suvremenog korporativnog upravljanja. Sve snažnija povezanost informacija o održivosti s financijskim odlukama, procjenama rizika i odnosima u lancu vrijednosti potvrđuje da ono nadilazi isključivo regulatornu funkciju te postaje element strateškog upravljanja. Ovo ne samo da će imati dubok utjecaj na poslovne modele i strategije hrvatskih tvrtki, već će također zahtijevati određene investicije u edukaciju, infrastrukturu i tehnologiju. Međutim, uz izazove dolaze i prilike. Tvrtke koje se brzo prilagode i integriraju ESG standarde u svoje poslovanje mogu očekivati konkurentske prednosti, pristup novim tržištima i povoljnijem financiranju.

Nacionalne inicijative, poput ESG Akademije Hrvatske gospodarske komore, postaju ključne. Hrvatska gospodarska komora (HGK) primjer je kako organizacija može iskoristiti regulatorne obveze i pretvoriti ih u prilike, a ne gledati ih kao još jedan sloj birokratskih prepreka.

Prva i najvažnija inicijativa koju je HGK poduzela bila je osnivanje ESG Akademije. Umjesto da tvrtkama samo komunicira o novim regulativama, HGK je pružio edukativnu platformu koja tvrtkama nudi konkretne alate, resurse i znanje kako bi se uspješno prilagodile ovim promjenama. Ova proaktivna mjera ne samo da pomaže tvrtkama da se suoče s novim izazovima, već ih i osposobljava da iskoriste prednosti koje održivo poslovanje donosi.

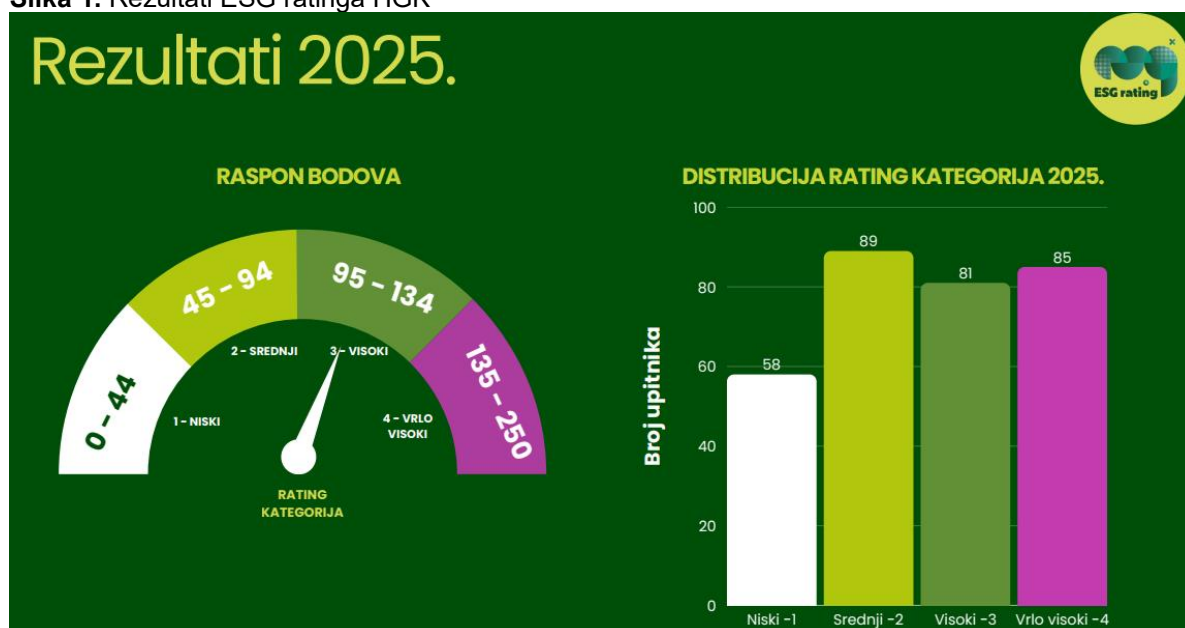
Druga ključna inicijativa bila je razvoj prvog hrvatskog ESG ratinga. ESG rating predstavlja alat koji ocjenjuje napore i prakse tvrtke u području okoliša, društva i upravljanja. To je alat koji omogućuje dublje razumijevanje dugoročnih ekoloških, društvenih i upravljačkih rizika s kojima se tvrtka suočava, te kako ti rizici mogu utjecati na njezinu financijsku stabilnost. Dok tradicionalne financijske analize često previde ove aspekte, ESG ocjena pruža ulagačima sveobuhvatan uvid u odnos tvrtke prema ključnim globalnim pitanjima i njezin potencijal za dugoročni uspjeh. HGK je prepoznao da, iako je važno uskladiti se s novim standardima, jednako je važno mjeriti i demonstrirati učinkovitost i usklađenost s tim standardima. ESG rating omogućava tvrtkama ne samo da razumiju svoje trenutne performanse u kontekstu održivosti, već i da identificiraju prilike za poboljšanje. Osim toga, ovaj rating poslužio je kao alat za diferencijaciju na tržištu, pružajući tvrtkama konkurentske prednosti i pristup novim financijskim sredstvima. Rezultati se ne objavljuju javno, ali svaka tvrtka prima individualno izvješće te se kontinuirano prati njezin napredak. Kroz ove inicijative demonstrirano je kako regulatorne obveze ne moraju biti prepreka, već mogu biti katalizator za inovacije i rast. Umjesto pasivnog pristupa, preuzeta je vodeća uloga u pružanju alata i resursa potrebnih za uspješnu adaptaciju i iskorištavanje novih prilika koje održivo poslovanje donosi.

ESG rating HGK se provodi od 2023. godine, a u 2025. godini je, unatoč olakšavanju regulatornih obveza, u njemu sudjelovalo 313 poduzeća (Slika 1). Navedeni ESG rating pruža dragocjen uvid u trenutno stanje održivosti u svim sektorima. Kontinuirano provođenje ove inicijative omogućit će tvrtkama da prate svoje napretke i prilagode se novim standardima.

Europski standardi za izvještavanje o održivosti (ESRS) ne predstavljaju samo skup obveznih zahtjeva, već i referentni okvir za sustavno sagledavanje učinaka, rizika i prilika povezanih s održivošću. Njihova primjena potiče integraciju održivosti u poslovne strategije i procese upravljanja, osobito kod poduzetnika obuhvaćenih obvezom izvještavanja. Za poduzetnike koji nisu obveznici, posebno za mala i srednja poduzeća, važnu ulogu imaju dobrovoljni i proporcionalni standardi, koji omogućuju strukturirano i razmjerno izvještavanje u odnosu na zahtjeve financijskih institucija i poslovnih partnera.

Izvještavanje o održivosti, bilo kroz obvezne ili dobrovoljne standarde, može poslužiti kao alat za jačanje konkurentnosti i otpornosti na dugoročne financijske, okolišne i društvene rizike. Rezultati ESG ratinga HGK za 2025. godinu to i potvrđuju - 166 poduzeća, odnosno gotovo polovica sudionika, nalazi se u visokoj i vrlo visokoj kategoriji ocjene, 58 % poduzeća ima usvojenu ESG strategiju i akcijski plan, 39 % ima formiran ESG tim ili imenovanu odgovornu osobu za ESG, a 66 % koristi energiju iz obnovljivih izvora, što upućuje na postupnu institucionalizaciju upravljanja održivošću.

Slika 1. Rezultati ESG ratinga HGK

Izvor: HGK anketa.

4. Zaključak

Europski zeleni plan predstavlja vizionarski pothvat Europske unije, nastojanje da se ekološke izazove pretvore u prilike, naglašavajući tranziciju prema održivom gospodarstvu. Odluka da se izda čak trećina proračuna *NextGenerationEU* i EU-ovog sedmogodišnjeg proračuna u prilog ovom planu pokazala je odlučnost i posvećenost EU-a ovom cilju. Međutim, naglasak na poticanju privatnih ulaganja u skladu s neto nultim emisijama i Europskim zelenim planom ukazuje na potrebu za sveobuhvatnom akcijom koja uključuje sve segmente gospodarstva. EU taksonomija, kao alat za vrednovanje i usklađivanje investicija, pruža investitorima jasan put kako odrediti doprinose svojih ulaganja europskim ciljevima zaštite okoliša. Sveobuhvatan i dugotrajan razvoj modela za procjenu usklađenosti pokazuje ozbiljnost pristupa i dugoročna velika očekivanja od istih. To isto možemo reći i za Europske standarde za izvješćivanje o

održivosti (ESRS), koji teže postavljanju izvještavanja o održivosti uz bok s financijskim izvještavanjem. Međutim, iako je uvođenje ESRS-a pohvalno, važno je napomenuti da će prava ispitivanja o njihovoj učinkovitosti i prihvaćenosti biti njihova stvarna primjena od strane tvrtki. Implementacija ovih standarda bit će ključna kako bi se osiguralo da izvješća koja iz njih proizlaze pružaju točne, relevantne i usporedive informacije. Iako se danas sve ove obveze i zakonski okviri čine kao još jedan dodatan teret poduzećima koje svoje poslovanje moraju održati u uvjetima sve veće nesigurnosti uzrokovane raznim čimbenicima - od klimatskih promjena, geopolitičkih odnosa, pandemija, zatvaranja gospodarskih tokova, jasno je da održivi razvoj nije samo "dobar" za planet nego može biti ključan za gospodarski rast i razvoj. Integracija ekoloških, društvenih i ekonomskih ciljeva može donijeti brojne koristi, od stvaranja novih radnih mjesta do povećanja konkurentnosti i stvaranja pozitivnog imidža među potrošačima. Kako bilo, EU nastavlja s postavljanjem temelja za održiviju budućnost, ali ključ uspjeha leži u angažmanu, adaptaciji i akciji svih dionika - od vlada, privatnog sektora, investitora pa sve do građana. Sada je na svim dionicima da prepoznaju važnost ovih inicijativa i aktivno sudjeluju u njihovoj uspješnoj realizaciji. Polazna pretpostavka rada bila je da se regulatorne prilagodbe u području korporativnog izvještavanja o održivosti mogu razumjeti kao nastojanje Europske unije da uspostavi ravnotežu između ciljeva održive tranzicije i očuvanja konkurentnosti gospodarstva. Provedena normativna analiza potvrđuje da odgode primjene obveza, redefiniranje kruga obveznika i jačanje proporcionalnosti ne dovode u pitanje temeljne ciljeve transparentnosti i održivog financiranja, već pridonose koherentnijem i predvidivijem regulatornom okviru. Doprinos rada ogleda se u sustavnom prikazu razvoja i međusobnog usklađivanja Direktive o korporativnom izvještavanju o održivosti, Europskih standarda za izvještavanje o održivosti i Direktive o dužnoj pažnji za održivo poslovanje, uz sagledavanje njihovih učinaka na poslovno okruženje. Ograničenje istraživanja proizlazi iz činjenice da dio predloženih izmjena još nije konačno usvojen, što upućuje na potrebu daljnjeg praćenja regulatornih kretanja i njihovih praktičnih učinaka. Rezultati analize ukazuju da se izvještavanje o održivosti postupno afirmira kao trajni element strateškog upravljanja i upravljanja rizicima, a ne isključivo kao formalna regulatorna obveza, pri čemu daljnja istraživanja trebaju usmjeriti pozornost na dugoročne učinke novih pragova i standarda na konkurentnost i pristup financiranju.

Literatura

- Delegirana uredba Komisije (EU) 2023/2772 od 31. srpnja 2023. o dopuni Direktive 2013/34/EU Europskog parlamenta i Vijeća u pogledu standarda izvještavanja o održivosti. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A32023R2772> (15.1.2026.)
- Direktiva (EU) 2022/2464 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. prosinca 2022. o izmjeni Uredbe (EU) br. 537/2014, Direktive 2004/109/EZ, Direktive 2006/43/EZ i Direktive 2013/34/EU u pogledu korporativnog izvještavanja o održivosti. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj/hrv> (15.1.2026.)
- Direktiva (EU) 2024/1760 Europskog parlamenta i Vijeća od 13. lipnja 2024. o dužnoj pažnji za održivo poslovanje i izmjeni Direktive (EU) 2019/1937 te Uredbe (EU) 2023/2859. Dostupno na: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401760 (12.1.2026.)
- Direktiva (EU) 2025/794 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. travnja 2025. o izmjeni direktiva (EU) 2022/2464 i (EU) 2024/1760 u pogledu datuma od kojih države članice moraju primjenjivati određene zahtjeve za korporativno izvještavanje o održivosti i

dubinsku analizu za održivo poslovanje. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2025/794/oj/hrv> (12.1.2026.)

- Direktiva 2014/95/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 22. listopada 2014. o izmjeni Direktive 2013/34/EU u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija i informacija o raznolikosti određenih velikih poduzeća i grupa. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014L0095> (12.1.2026.)
- European Commission. (2025). *EU ETS: EU Emissions Trading System*. Dostupno na: https://climate.ec.europa.eu/eu-action/carbon-markets/eu-emissions-trading-system-eu-ets_en?prefLang=hr (15.1.2026.)
- Europska komisija. (n.d.). *Europski zeleni plan: Težnja da Europa bude prvi klimatski neutralan kontinent*. Dostupno na: https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/priorities-2019-2024/european-green-deal_hr (15.1.2026.)
- Europska komisija. (2018). *Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Vijeću, Europskoj središnjoj banci, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija: Akcijski plan o financiranju održivog rasta* (COM/2018/097 final). Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX%3A52018DC0097> (16.1.2026.)
- Europska komisija. (2022). *Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, Europskom vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru te Odboru regija: Plan REPowerEU* (COM(2022) 230 final). Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/DOC/?uri=CELEX:52022DC0230> (15.1.2026.)
- Europska komisija. (2025). *Prijedlog direktive Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni direktiva 2006/43/EZ, 2013/34/EU, (EU) 2022/2464 i (EU) 2024/1760 u pogledu određenih zahtjeva za korporativno izvješćivanje o održivosti i dužnu pažnju za održivo poslovanje*. Dostupno na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/PDF/?uri=CELEX:52025PC0081> (16.1.2026.)
- Principles for Responsible Investment. (2026). *Responsible investment*. Dostupno na: <https://www.unpri.org/responsible-investment/sustainability-issues> (16.1.2026.)
- UN Environment Programme. (2025). *Finance Initiative*. Dostupno na: <https://www.unepfi.org/> (12.1.2026.)
- United Nations. (1992). *Report of the United Nations Conference on Environment and Development, Rio de Janeiro, 3–14 June 1992, Volume I: Resolutions adopted by the Conference*. Dostupno na: <https://documents.un.org/doc/undoc/gen/n92/836/55/pdf/n9283655.pdf?OpenElement> (12.1.2026.)
- United Nations. (2026). *Sustainable Development*. Dostupno na: <https://sdgs.un.org/> (12.1.2026.)
- United Nations Department of Economic and Social Affairs. (2026). *The 17 Goals*. Dostupno na: <https://sdgs.un.org/goals> (12.1.2026.)
- United Nations Global Compact. (2025). *United Nations Global Compact*. Dostupno na: <https://unglobalcompact.org/> (12.1.2026.)
- Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088. Dostupno

na: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HR/TXT/?uri=CELEX:32020R0852>
(15.1.2026.)

- Vijeće Europske unije. (2014). *Klimatski i energetska okvir do 2030*. Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/climate-change/2030-climate-and-energy-framework/> (7.1.2026.)
- Vijeće Europske unije. (n.d.). *Pariški sporazum o klimatskim promjenama*. Dostupno na: <https://www.consilium.europa.eu/hr/policies/paris-agreement-climate/> (7.1.2026.)
- Zakon o računovodstvu. (2024). Narodne novine, 85/24, 145/24, 151/25. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/118/zakon-o-racunovodstvu> (26.1.2026.)
- Zakon o tržištu kapitala. (2018). Narodne novine, 65/18, 17/20, 83/21, 151/22, 85/24, 126/25. Dostupno na: <https://www.zakon.hr/z/171/zakon-o-trzistu-kapitala-1-2> (26.1.2026.)

Review

UDC: 005.35:005.57:502.131.1 (497.5:4-67EU)

DOI: <https://doi.org/10.32676/n.12.1.4>**CORPORATE SUSTAINABILITY REPORTING IN THE CONTEXT OF REGULATORY ADJUSTMENTS AND TRANSITIONAL EXEMPTIONS****Assistant Professor Tomislav Radoš, PhD²****ABSTRACT**

The paper analyzes the development and adaptation of the regulatory framework for corporate sustainability reporting in the European Union and Croatia, with particular emphasis on the postponement of the application of obligations and transitional exemptions introduced following the adoption of the Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD). The aim of the paper is to examine the extent to which regulatory amendments contribute to aligning the objectives of the sustainable transition with the need to preserve competitiveness and reduce the administrative burden on businesses. The research applies normative and analytical methods, including a review of European and national legislation as well as an interpretation of current legislative proposals. The results indicate a gradual alignment of the CSRD, the European Sustainability Reporting Standards, and the Corporate Sustainability Due Diligence Directive, alongside strengthened proportionality and a redefinition of the scope of obligated entities. Empirical indicators, including ESG rating results for 2025 and ESG Academy outcomes in the period from 2022 to 2025, confirm the growing institutionalization of sustainability in business practice. It is concluded that sustainability reporting is transforming from a primarily regulatory obligation into a strategic instrument for risk management and long-term competitiveness.

KEY WORDS: corporate sustainability reporting, CSRD, regulatory adjustments, ESG standards.

JEL CLASSIFICATION: F18, M38

² Croatian Chamber of Economy, e-mail: trados@hgk.hr.

© 2026 Tomislav Radoš. This is an open access article licensed under the Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International License (CC BY-NC-ND 4.0). For more information, see <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>.